

Onderwerp Opbrengsten actieagenda's en voortgang regiovisie Geweld hoort nergens thuis	
Nummer	2023/124221
Portefeuillehouder	Loenen, D. van
Programma/beleidsveld	2.3 Opvang, wonen en herstel
Afdeling	MO
Auteur	Langevelde, C van
Telefoonnummer	023-5115736
Email	clangevelde@haarlem.nl
Kernboodschap	Eind 2020 is de Regiovisie Geweld Hoort Nergens Thuis (GHNT) vastgesteld. De actieagenda's van 2021 en 2022 hebben uitvoering gegeven aan de regiovisie GHNT. Toegezegd is de commissie hierover te informeren. De actieagenda's kennen de volgende speerpunten voor de regio: - 1. De visie Gefaseerd Samenwerken voor Veiligheid implementeren.- 2. Het versterken van de lokale (wijk)teams door het kwaliteitskader Werken aan veiligheid voor lokale (wijk) teams en gemeenten uit te voeren. Bij dit laatste speerpunt hoort ook het opstellen van samenwerkingsafspraken tussen en de lokale (wijk)teams en Veilig Thuis en deze implementeren.- 3. De omvang van het aantal gezinnen dat in aanmerking komt voor de Multi Disciplinaire Aanpak ++ onderzoeken om te kijken of een pilot kan worden gestart.- 4. Indicatoren opstellen om de aanpak huiselijk geweld te monitoren. Met deze informatienota wordt de toezegging uit 2021/671159 om de resultaten van de actieagenda 2021, dat gericht is op de uitvoering van de regiovisie GHNT afgedaan. Deze informatieagenda informeert over de resultaten van de actieagenda's van 2021 en 2022 tot nu toe en de vervolgacties voor de actieagenda 2023- 2024. Daarnaast informeert deze nota over het borgen na 2024, het einde van de periode van regiovisie.
Behandelvoorstel voor commissie	Het college stuurt de informatienota ter kennisname naar de commissie Samenleving.
Relevante eerdere besluiten	Vaststellen regiovisie "Verbinden en versterken in de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling" (2020/1048818) zoals vastgesteld in de raad van 17 december 2020
Besluit College d.d. 31 januari 2023	1. Het college stelt de informatienota aan de commissie vast. de secretaris, de burgemeester,

Inleiding

In 2020 is de Regiovisie Aanpak Huiselijk Geweld 2020-2024 Verbinden en versterken in de aanpak van huiselijk geweld vastgesteld. De kern van deze regiovisie is Gefaseerd Samenwerken voor Veiligheid (GSV). Deze visie helpt de samenwerking tussen de lokale teams en VT te versterken.

De visie GSV beschrijft een aanpak in drie stappen:

1. Werken aan de directe veiligheid in een gezin met veiligheidsvoorwaarden en een veiligheidsplan. Door vroegtijdige afstemming van veiligheidsmaatregelen lopen interventies naast elkaar en in aanvulling op elkaar, in plaats van na elkaar. De kans op bijdrage aan herstel van de veiligheid neemt hierdoor toe.
2. Bij stap 2 wordt risico gestuurde zorg ingezet om de risicofactoren voor herhaling van geweld en onveiligheid aan te pakken
3. En vervolgens ondersteuning of behandeling bieden voor herstel. Uiteindelijk doel is huiselijk geweld duurzaam stoppen.

In deze informatienota zetten we de belangrijkste resultaten van de actieagenda 2021 en 2022 onder elkaar. Het werken aan de aanpak van huiselijk geweld is nooit af. Het echt duurzaam versterken van de aanpak is een taai en lang lopend proces, anders en beter samenwerken vraagt continue aandacht en kost tijd. De belangrijkste speerpunten, het werken volgens de visie GSV en het versterken van de lokale teams in de aanpak van huiselijk geweld vragen om een langdurige inspanning op zowel bestuurlijk, management als uitvoerend niveau. Met deze informatienota is de toezegging aan de Raadscommissie 2021/671159 afgedaan om te informeren over specifiek de resultaten van de uitvoering van de regiovisie in 2021.

2. Kernboodschap

De actieagenda's van 2021 en 2022 hebben uitvoering gegeven aan de regiovisie Geweld Hoort Nergens Thuis. Deze actieagenda's kennen de volgende speerpunten voor de regio:

- 1. De visie Gefaseerd Samenwerken voor Veiligheid implementeren.
- 2. Het versterken van de lokale (wijk)teams door het kwaliteitskader Werken aan veiligheid voor lokale (wijk) teams en gemeenten uit te voeren. Bij dit laatste speerpunt hoort ook het opstellen van samenwerkingsafspraken tussen de lokale (wijk)teams en Veilig Thuis en deze implementeren.
- 3. De omvang van het aantal gezinnen dat in aanmerking komt voor de Multi Disciplinaire Aanpak ++ onderzoeken om te kijken of een pilot kan worden gestart.
- 4. Indicatoren opstellen om de aanpak huiselijk geweld te monitoren.

Deze informatieagenda informeert over de resultaten van de actieagenda's van 2021 en 2022 tot nu toe en de vervolgacties voor de actieagenda 2023- 2024. Daarnaast informeert deze nota over het borgen na 2024, het einde van de periode van regiovisie.

3. De opbrengsten

Speerpunt 1. Gefaseerd samenwerken voor Veiligheid (GSV)

Om het werken volgens GSV verder te brengen in de regio is gestart met het gezamenlijk trainen van alle lokale teams (het CJG en sociaal wijkteams) en Veilig Thuis (VT). Deze drie partijen werken veel met elkaar samen. Een groot deel van de gemelde zaken bij VT worden afgeschaald naar het CJG en het SWT. Door hen gezamenlijk te trainen in GSV wordt de eerste stap gezet om deze visie te omarmen en beter te gaan samenwerken. Zoals al eerder beschreven gebeurt er zoveel binnen een gezin waar de veiligheid in het geding is, dat één professional dat niet allemaal kan overzien. De situaties zijn ingewikkeld en er is veel gaande. Waar moet je beginnen? Daarvoor is het nodig dat problemen gezamenlijk worden geordend, geconcretiseerd, geprioriteerd en vervolgens aangepakt. Dat vraagt samenwerking over organisaties en over sectoren heen.

In 2021 hebben betrokken professionals in de regio Kennemerland aan de hand van drie inspiratiesessies kennis gemaakt met deze visie, de deelnemers waren vooral beleidsmedewerkers en middenkader van gemeenten en samenwerkingspartners. Daarnaast is er ook een masterclass gehouden voor twintig bestuurders van gemeenten en samenwerkingspartners. De tweedaagse training voor medewerkers werd vijf keer gegeven, er werden 90 professionals van met name het CJG, de sociaal wijkteams en Veilig Thuis uit de regio in een gemengde samenstelling om de onderlinge samenwerking te versterken, getraind. Ten tijde van de coronacrisis zijn alle sessies en trainingen van GSV digitaal verzorgd.

In 2022 zijn de lokale teams en Veilig Thuis gestart om samen te kijken wat er nodig is om de visie GSV verder in praktijk te brengen in de regio. Resultaat is dat de GSV door deze organisaties wordt omarmd als dé visie om beter en sterker met elkaar samen te werken in de aanpak van huiselijk geweld. Om de al getrainde medewerkers te ondersteunen in het praktijk brengen van GSV is er een intersectorale leergroep GSV gestart.

De getrainde medewerkers zijn enthousiast over deze trainingen, zij zien dat hen helpt om samen gezinnen te ondersteunen en huiselijk geweld duurzaam te stoppen. Tegelijkertijd staat deze samenwerking onder druk, want er is krapte op de arbeidsmarkt en personeel lijkt zich steeds minder voor lange tijd te binden aan een organisatie. De implementatie en borging van de visie GSV blijft tijd en aandacht vragen. Voor 2023 is geïnventariseerd welke samenwerkingspartners er (opnieuw) moeten worden getraind.

Speerpunt 2. Versterken van de lokale wijkteams in de aanpak van huiselijk geweld

In 2021 is de zelfscan Kwaliteitskader Werken aan veiligheid (bij huiselijk geweld en kindermishandeling) voor lokale (wijk-)teams en gemeenten voor het eerst uitgevoerd. Het Kwaliteitskader geeft inzicht in waar de lokale teams staan in hun aanpak en is daarmee een

hulpmiddel voor gemeenten om te komen tot krachtige lokale (wijk-)teams in de aanpak van huiselijk geweld.

In 2022 zijn na het uitvoeren van de zelfscan door de gemeente Haarlem, de lokale teams en Veilig Thuis de volgende drie prioriteiten benoemd: werken met veiligheidsplannen (GSV), de onderlinge samenwerking en (casus-)regie. Met deze resultaten gaat de gemeente zelf en waar nodig met de regiogemeenten acties in 2023 uitvoeren.

Samenwerkingsafspraken lokale teams en Veilig Thuis onderdeel van speerpunt 2.

moet. Te vaak was er nog onduidelijkheid over rollen en verantwoordelijkheden. In de actieagenda 2022 is vervolgens expliciet ingezet op het versterken van de lokale teams in de samenwerking met Veilig Thuis. Om het overdragen van meldingen door VT aan de lokale teams (ook wel het afschalen naar het lokale veld genoemd) is een overdrachtstafel ingericht. Deze tafels maken de overdracht makkelijker. Deze samenwerking en bijbehorende afspraken zijn meegenomen in de aanbesteding Gewoon in de wijk en de afspraken met het CJG.

Pilot Blijf Veilig na Opvang, onderdeel van een bovenregionaal deelproject van Geweld hoort nergens thuis

Het doel van de pilot Blijf Veilig na Opvang was om de veiligheid van vrouwen met of zonder kinderen na uitstroom beter te ondersteunen bij hun start in een nieuwe woning en vaak ook in een nieuwe gemeente. Het resultaat van de pilot is dat de Sociale wijkteams en Blijf Groep (vrouwenopvang) samenwerkingsafspraken hebben opgesteld. Het organiseren van overdracht tussen de vrouw, de Blijf Groep en het wijkteam is hierbij de belangrijkste afspraak. Met de overdracht en samenwerking proberen zij terugval te voorkomen. Uit landelijk onderzoek blijkt dat dit nog vaak gebeurt. Deze samenwerkingsafspraken zijn meegenomen in de opdracht Gewoon in de Wijk.

De pilot is in 2022 afgerond en deze aanpak wordt nu regulier uitgevoerd. Vrouwen met of zonder kinderen krijgen soms een woning in een van de andere regiogemeenten, daarom wordt samen met de Blijf Groep gekeken hoe deze aanpak ook bij deze gemeenten uitgevoerd kan gaan worden.

Speerpunt 3. Omvang van de behoefte aan een Multi Disciplinaire Aanpak ++ in Kennemerland

De Multi Disciplinaire Aanpak ++ (MDA++) richt zich op gezinnen en huishoudens die in een cirkel van (ernstig) structureel geweld zitten. De ervaringen in andere regio's laten zien dat het patroon van geweld en verwaarlozing echt duurzaam te doorbreken is door intensief multidisciplinair en systeemgericht samen te werken. In 2021 heeft daarom de werkgroep 'MDA++, hoe verder?' onderzoek gedaan naar het aantal systemen (gezinnen met of zonder (minderjarige) kinderen) dat in aanmerking komt voor deze aanpak. Met dit onderzoek werd duidelijk dat er jaarlijks zo'n 60 systemen in aanmerking kunnen komen voor deze intensieve aanpak. Daarop besloot de stuurgroep Veilig Thuis het advies van de werkgroep om een kleinschalige pilot voor MDA++ uit te voeren op te volgen en hiervoor middelen beschikbaar te stellen.

Helaas constateerde de kwartiermaker van de pilot begin 2022 dat er onvoldoende basis was voor het starten van een pilot MDA++ met de beoogde samenwerkingspartners. Voor de pilot MDA++ waren de volgende samenwerkingspartners nodig: VT, de politie, de lokale teams, de Brijder, Kenter en De Waag. De samenwerkingspartners hebben het druk en moeten prioriteiten stellen, zij kunnen niets alles tegelijk aanpakken. Zoals al eerder werd geschetst is er krapte op de arbeidsmarkt en staan organisaties in de uitvoering onder druk. Wat betekende dat er te weinig gemeenschappelijke urgentie gevoeld werd om te starten met een MDA++. Daarbij bleek ook dat de casusregie voor deze complexe zaken op korte termijn niet goed te regelen was in de regio. MDA++ vraagt naast een lokale uitvoering ook om een regionale samenwerking omdat een deel van de beoogde samenwerkingspartners regionaal werkt en het hier om complexe gezinnen gaat. In de regio ontbreekt een eenduidige visie op casusregie, daarom is het uitwerken van een gezamenlijke visie op casusregie een belangrijke stap om multidisciplinair en systeemgericht werken verder te brengen. Met een gezamenlijke visie op casusregie kunnen we afspraken gaan maken over wie wanneer deze regie heeft bij (complexe) casuïstiek die we samen oppakken.

Speerpunt 4. Monitoring en Indicatoren

In 2022 heeft een werkgroep van samenwerkingspartners samen met landelijke ondersteuning vanuit het programma Geweld hoort nergens thuis een set van indicatoren opgeleverd om de resultaten in de aanpak van huiselijk geweld beter te kunnen volgen. Bij de eerste inventarisatie in 2021 van de beschikbare data bij de samenwerkingspartners, bleek dat de data moeilijk in samenhang te duiden zijn. Het gaat veelal om op zichzelf staande cijfers. Om de stappen in het samenwerken beter te kunnen volgen, zijn er andere indicatoren nodig.

In 2023 krijgt dit speerpunt een vervolg door de complete set van indicatoren te implementeren in de registraties van de verschillende partners.

Speerpunt 5. Verbeteren vroeg signalering in de wijk

Dit speerpunt is op de actieagenda gezet na een informatiebijeenkomst met leden van de gemeenteraad in Haarlem. Hiermee kent dit speerpunt vooral een lokaal Haarlems karakter en zijn andere gemeenten gevraagd of zij aan willen sluiten.

De eerste gesprekken met zelforganisaties zijn inmiddels gevoerd. Samen met deze organisaties worden de eerste ideeën om preventie en vroeg signalering van huiselijk geweld en kindermishandeling in de wijk verder te brengen uitgewerkt in 2023.

4. Vervolg

Voortgang en borging vanaf 2023

Het landelijk programma Geweld hoort nergens thuis is halverwege 2022 afgerond. Vanuit dit programma zijn vier prioritaire thema's benoemd die worden vervlochten met het Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming (TKS) dat vanuit het rijk wordt voorbereid. Het gaat dan om het werken volgens de visie GSV, sterke lokale (wijk)teams, een multidisciplinaire aanpak voor de meeste

complexe gezinnen (MDA++) en de integrale sturing op de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling Deze vier prioritaire thema's sluiten heel goed aan bij onze speerpunten van de actieagenda's, samen vormen zij een goede basis die nodig is voor het TKS.

Daarom wordt de lijn van het rijk gevolgd en worden de opbrengsten van actieagenda's van de regiovisie vervlochten met de uitwerking van dit toekomstscenario lokaal en regionaal. De raad wordt over de borging van de opbrengsten van de regiovisie verder geïnformeerd als er door het rijk meer duidelijkheid is gegeven over de invoering van het TKS.

De gemeenten en de betrokken organisaties bereiden zich voor op dit TKS, op lokaal en regionaal niveau. Als gevolg van de Toeslagenaffaire en aanhoudende problemen in de jeugdzorg- en jeugdbeschermingsketen, is de verwachting dat de uitwerking en invoering van het Toekomstscenario een flinke versnelling gaat krijgen in 2023.

Het Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming

In het TKS waarvan de ministeries Justitie en Veiligheid en Volksgezondheid, Welzijn en Sport samen met de VNG opdrachtgever zijn, wordt specifiek ingezet op vereenvoudiging van de huidige jeugdbeschermingsketen. De kern van het TKS is een andere manier van werken en organiseren van hulp en ondersteuning aan kinderen, gezinnen en huishoudens zonder (minderjarige) kinderen in onveilige en bedreigende situaties. Belangrijke elementen hierin zijn dat de kindgerichte benadering plaats maakt voor een gezinsgerichte benadering. Om kinderen en gezinnen/ huishoudens heen staat een sterk Lokaal Team (CJG en Sociaal wijkteams). Binnen deze lokale (wijk)teams wordt gewerkt met een vast gezicht voor het gezin/ huishouden, met daaromheen een netwerk van specialisten. De functies van de Raad van de Kinderbescherming, Veilig Thuis en de Gecertificeerde Instellingen worden binnen het TKS samengebracht in een regionaal veiligheidsteam. De basisprincipes van het TKS zijn: gezinsgericht, recht beschermend en transparant, eenvoudig en lerend. Binnen het TKS worden de prioritaire thema's van het landelijke programma GHNT ingevlochten en verder uitgebouwd.